

**KORUPCIJOS PASIREIŠKIMO TIKIMYBĖS NUSTATYMO
LIETUVOS RESPUBLIKOS APLINKOS MINISTERIJOS
APLINKOS PROJEKTŲ VALDYMO AGENTŪROJE**

IŠVADA

2022-12-06

I. Įvadas

1. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymo (toliau – KPI) 10 str. 1 d., Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2021-02-12 įsakymu Nr. D1-84 „Dėl Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2003 m. sausio 15 d. įsakymo Nr. 19 „Dėl Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos kovos su korupcija programos patvirtinimo“ pakeitimo“ patvirtintos Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos 2021-2027 m. korupcijos prevencijos programos (toliau – Aplinkos ministerijos 2021-2027 m. korupcijos prevencijos programa) 14 p., Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos 2021-11-30 įsakymu Nr. 2-246 „Dėl korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymo ir jo atlikimo tvarkos rekomendacijų patvirtinimo“ patvirtintomis Korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymo ir jo atlikimo tvarkos rekomendacijomis¹ (toliau – STT rekomendacijos), Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos Aplinkos projektų valdymo agentūros (toliau – Agentūra) direktoriaus 2022-09-15 įsakymu Nr. T1-344 „Dėl korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymo atlikimo“ ir siekiant nustatyti Agentūros, kurios steigėja (dalininkė) yra Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija (toliau – Aplinkos ministerija), veiklos sritis, kuriose galimai egzistuoja rizikos veiksniai, galintys sudaryti galimybes atsirasti korupcijai, įstaigoje buvo atliktas korupcijos pasireiškimo tikimybės (toliau – KPT) nustatymas.
2. Korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymą atliko ir išvadą parengė Agentūros Teisės skyriaus vyriausioji specialistė Martyna Zaveckienė, atliekanti Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatyme reglamentuotas už korupcijai atsparios aplinkos kūrimą atsakingiems asmenims priskirtas funkcijas. Martyna Zaveckienė KPT nustatymo metu vertintu laikotarpiu įstaigos viešųjų pirkimų organizavimo ir vykdymo procese nedalyvavo.
3. Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymo 10 str. 1 d. nurodyta, kad „<...> *Korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymas gali būti atliekamas viešojo sektoriaus subjekto iniciatyva arba savarankiškos įstaigos ar kito viešojo sektoriaus subjekto, kuriam viešojo sektoriaus subjektas yra pavaldus ir (ar) kurios valdymo sričiai jis yra priskirtas, siūlymu*“. 2022-03-28 el. laiške Aplinkos ministerija informavo, kad

¹ 2022-10-01 įsigaliojo STT rekomendacijų nauja redakcija, tačiau šis korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymas buvo inicijuotas ir pradėtas rengti galiojant 2021-11-30 įsakymu Nr. 2-246 patvirtintoms STT rekomendacijoms, todėl ir pabaigtas rengti atsižvelgiant į pastarųjų rekomendacijų nuostatas.

„Specialiųjų tyrimų tarnyba (STT), atlikusi korupcijos rizikos analizę (toliau – KRA) valstybės įmonėje „Valstybinių miškų urėdija“ (VMU) viešųjų pirkimų organizavimo, vykdymo ir kontrolės veiklos srityse, nustatė korupcijos rizikos veiksnius šioje srityje. Su STT atlikta KRA galite susipažinti čia: <https://www.stt.lt/korupcijos-prevencija/korupcijos-rizikos-analizes/atliktos-korupcijos-rizikos-analizes/7471/act1035>. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, siūlome AM pavaldžioms įstaigoms 2022 metais įvertinti STT KRA išvadoje nustatytas rizikas ir esant poreikiui, atlikti korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymą Jūsų įstaigos viešųjų pirkimų srityje, esant reikalingumui ir kitose aktualiose srityse“.

4. Aplinkos ministerijos 2021-2027 m. korupcijos prevencijos programos 14 p. nurodyta, kad atlikus aplinkos analizę, nustatyta, jog Aplinkos ministerijos ir kai kurių pavaldžių institucijų vykdomos funkcijos priskiriamos prie veiklos sričių, kuriose gali egzistuoti korupcijos pasireiškimo tikimybė. Viena iš tokių veiklos sričių, kurioje veikia ir Agentūra, yra viešųjų pirkimų vykdymas.
5. Atsižvelgiant į Aplinkos ministerijos siūlymą, į Aplinkos ministerijos 2021-2027 m. korupcijos prevencijos programos 14 p., į STT rekomendacijų 10.5 p. ir vadovaujantis KPI 10 str. 1 d. bei Agentūros direktoriaus 2022-09-15 įsakymu Nr. T1-344 „Dėl korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymo atlikimo“, atliekant KPT nustatymą vertinta viešųjų pirkimų sritis.
6. Analizuotas laikotarpis: 2021-01-01 – 2022-06-30, pateikiant duomenis ir vertinant situaciją pagal nurodytu laikotarpiu galiojusius teisės aktus, aktualius įsakymus, nuostatus ir pavedimus.
7. KPT nustatymas pradėtas 2022-09-15, baigtas – 2022-12-06.
8. Atliekant KPT nustatymą taikyti šie informacijos (duomenų) rinkimo metodai:
 - i. teisės aktų ir dokumentų turinio analizė;
 - ii. interviu metodas (vertinti Agentūros valstybės tarnautojų ir darbuotojų (toliau kartu vadinami darbuotojais), dalyvaujančių viešųjų pirkimų procedūrose, pateikti atsakymai į klausimus (telefonu ir el. paštu), susijusius su KPT nustatymo sritimi);
 - iii. prieinamos informacijos stebėjimas ir analizavimas (informacija, gauta iš Privačių interesų registro (toliau - PINREG)).
9. Siekiant įvertinti, koks yra korupcijos rizikos laipsnis vertinamoje įstaigos veiklos srityje, buvo išanalizuoti šie įstaigos teisės aktai, sprendimai:
 - i. Agentūros direktoriaus 2004-11-27 įsakymu Nr. T1-190 patvirtinto Procedūrų vadovo I dalies „Bendrosios administracinės procedūros“ (aktualios redakcijos) (toliau – Procedūrų vadovas) 6.4 poskyris „Agentūros viešųjų pirkimų organizavimas“;
 - ii. Agentūros direktoriaus 2020-12-14 įsakymas Nr. T1-362 „Dėl 2021 m. viešųjų pirkimų plano patvirtinimo“ ir vėlesni jo pakeitimai bei 2022-01-07 įsakymas

Nr. T1-4 „Dėl 2022 m. viešųjų pirkimų plano patvirtinimo“ ir vėlesni jo pakeitimai;

- iii. Agentūros direktoriaus įsakymai dėl Agentūros mažos vertės pirkimų organizatoriaus skyrimo ir viešojo pirkimo komisijos sudarymo. Vertinamu laikotarpiu buvo aktualūs šie įsakymai: 2020-02-11 Nr. T1-26, 2021-03-23 Nr. T1-61, 2021-06-03 Nr. T1-103, 2021-07-27 Nr. T1-140, 2021-11-23 Nr. T1-277, 2022-01-17 Nr. T1-12, 2022-01-24 Nr. T1-28 ir 2022-05-16 Nr. T1-207.

II. Viešųjų pirkimų vidinis teisinis reglamentavimas

10. Agentūros viešieji pirkimai yra vykdomi vadovaujantis Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymu (toliau – VPĮ), Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų tarnybos direktoriaus 2017-06-28 įsakymu Nr. 1S-97 „Dėl mažos vertės pirkimų tvarkos aprašo patvirtinimo“ patvirtintu Mažos vertės pirkimų tvarkos aprašu (toliau – MVPT aprašas) ir Procedūrų vadovo I dalies 6.4 poskyriu „Agentūros viešųjų pirkimų organizavimas“. Įvertinus Procedūrų vadove nurodytą viešųjų pirkimų organizavimo tvarką nustatyta, kad pirkimų planavimo, atlikimo ir kontrolės procesai aprašyti nuosekliai, išsamiai, aiškiai. Siekiant aiškumo ir struktūriškumo, procesų etapai pažingsniui aprašomi ir lentelėse. Viešųjų pirkimų procedūrose dalyvaujančių asmenų funkcijos ir atsakomybės yra aiškiai apibrėžtos. VPĮ, MVPT aprašo ir Procedūrų vadovo neatitikimų nenustatyta.
11. Pažymėtina, kad Agentūroje atliekant mažos vertės pirkimus taikoma net griežtesnė tvarka, nei leidžiama pagal MVPT aprašą. Vadovaujantis MVPT aprašo 21.1.1 p. ir 21.2.1 p., jei numatoma pirkimo sutarties vertė yra mažesnė kaip 10 000 Eur (dešimt tūkstančių eurų) (be PVM) neskelbiama apklausa atliekama apklausiant *pasirinktą skaičių* tiekėjų, o vadovaujantis Procedūrų vadovo I dalies 6.4.3 poskyriu, jei atliekamas prekių ar paslaugų mažos vertės pirkimas, kai numatomos pirkimo sutarties vertė yra didesnė nei 5.000 eurų, pirkimas turi būti vykdomas apklausiant *ne mažiau kaip 3 tiekėjus*. Taigi, Agentūra, vykdydama viešuosius pirkimus, kurių sutarties vertė yra tarp 5000 ir 10000 eurų, kelia griežtesnius reikalavimus apklausiamų tiekėjų skaičiui. Tokia įtvirtinta tvarka vertintina teigiamai, kadangi ji didina konkurenciją ir mažina prielaidas galimai korupcijai.
12. Įvertinus Procedūrų vadovo I dalies 6.4 poskyryje aprašytą procesų realų taikymą Agentūros veikloje nustatyti neesminiai neatitikimai.
13. Procedūrų vadovo I dalies 6.4.4 poskyryje reglamentuota, jog „*Jeigu vertinimą, vykdamas mažos vertės pirkimus, atlieka Pirkimo organizatorius, jis rengia apklausos pažymą (I.6.4-8 priedas), išskyrus Mažos vertės pirkimų tvarkos apraše numatytais atvejais <...>*“ (blanketinė norma). Pažymėtina, kad Mažos vertės pirkimų tvarkos apraše apklausos pažymos rengimo (nerengimo) atvejai nėra aptarti. Šio aprašo 15 p. nurodyta, kad „*Pirkimų organizavimo tvarką perkančioji organizacija nustato vidaus*

dokumentuose“. Taigi, pagal Mažos vertės pirkimų tvarkos aprašą, pažymų rengimo (nerengimo) atvejus bei tvarką turi nusistatyti pati perkančioji organizacija (taip pat blanketinė norma). Išanalizavus realią mažos vertės pirkimų apskaitą nustatyta, kad Agentūroje vertinamu laikotarpiu tiekėjų apklausos pažymos nebuvo pildomos, tačiau pildytas metinis pirkimų žurnalas, kuriame realiuoju laiku buvo registruojami visi Agentūros vykdomi ir įvykdyti viešieji pirkimai, jame pateikiama išsami su pirkimu susijusi informacija. Toks mažos vertės pirkimų apskaitos būdas nacionaliniams teisės aktams neprieštarauja, tačiau turi būti tinkamai aprašytas Agentūros vidaus dokumentuose, t.y. Procedūrų vadovo I dalies 6.4 poskyryje.

14. Išanalizavus Procedūrų vadovo I dalies 6.4 poskyryje aprašytą pirkimo inicijavimo procesą ir Procedūrų vadovo 1.6.4.-2 priedo „Prekių, paslaugų arba darbų poreikis“ turinį bei realų taikymą Agentūros veikloje nustatyta, kad Procedūrų vadovo I dalies 6.4 poskyryje kancleris neįtrauktas į pirkimo inicijavimo procesą, o Procedūrų vadovo 1.6.4.-2 priede kancleris yra asmuo, tvirtinantis prekių, paslaugų arba darbų poreikį. Būtent Procedūrų vadovo 1.6.4.-2 priede nurodoma praktika yra realiai taikoma Agentūroje pirkimo inicijavimo procese. Atsižvelgiant į tai, kad kancleris tvirtina pirkimo poreikį, jo funkcijos turi būti aprašytos ir Procedūrų vadovo I dalies 6.4 poskyryje.
15. Visoje kitoje apimtyje reali viešųjų pirkimų procedūrų atlikimo tvarka atitiko tvarką, reglamentuotą Procedūrų vadovo I dalies 6.4 poskyryje. Atveju, kad praktikoje būtų nukrypstama nuo įtvirtintos tvarkos – nenustatyta.
16. **Išvada.** Agentūros viešųjų pirkimų atlikimo tvarka iš esmės yra tinkamai reglamentuota, pirkimų planavimo, atlikimo ir kontrolės procesai aprašyti nuosekliai, išsamiai, aiškiai. Vykdamas viešuosius pirkimus reglamentuotos tvarkos iš esmės yra laikomasi.
17. **Siūloma:**
 - 1) Procedūrų vadovo I dalies 6.4 poskyryje reglamentuoti pirkimų organizatoriaus veiksmus atliekant mažos vertės pirkimų apskaitą; aprašyti metinio pirkimų žurnalo pildymo procedūrą;
 - 2) Procedūrų vadovo I dalies 6.4 poskyryje reglamentuoti kanclerio funkcijas prekių, paslaugų arba darbų pirkimo inicijavimo procese.

III. Viešojo pirkimo būdo parinkimas

18. Agentūros funkcijos susijusios su projektų finansavimo, projektų vystymo ir ŠESD (Šiltnamio efektą sukeliančių dujų) registro administravimo sritimis. 2021 m. lapkričio 1 d. Agentūrai perėmus VŠĮ Būsto energijos taupymo agentūros funkcijas, Agentūros projektų finansavimo ir projektų vystymo veiklos sritys prasiplėtė, padidėjo darbuotojų

skaičius, atitinkamai išaugo ir viešųjų pirkimų apimtys.

19. Detalus per vertinamą laikotarpį vykdytų pirkimų skaičius ir bendra sudarytų sutarčių vertė pateikiama 1 lentelėje.

1 lentelė

	Pirkimų skaičius	Bendra sudarytų sutarčių vertė Eur, be PVM	Pirkimų skaičius	Bendra sudarytų sutarčių vertė Eur, be PVM
	2021 m.		2022 m. I pusmetis**	
Atviras konkursas	1	148500,00 (+ 16100,00 papildomai įsigytų paslaugų)	0	0
Supaprastintas atviras konkursas	1	25598,96	1	67478,00
Mažos vertės pirkimas vykdant skelbiamą apklausą	9	194401,80	4	141162,42
Mažos vertės pirkimas vykdant neskelbiamą apklausą	325	407654,67	254	272313,05
Pirkimas iš ir per CPO	17	39499,50	8	28369,11
Iš viso	353	831754,93	267	509322,58

* Lentelės duomenys parengti remiantis 2021 m. ir 2022 m. pirkimų žurnalais

** Vertinti 2022 m. pradėti ir iki 2022-06-30 pabaigti pirkimai

20. Kaip matyti iš 1 lentelės duomenų, 2021 m. didžioji dalis pirkimų (325 iš 353) buvo mažos vertės pirkimai vykdant neskelbiamą apklausą, tačiau bendra tokių pirkimų sudarytų sutarčių vertė buvo mažesnė nei pusė (49 proc.) visų pirkimų sutarčių vertės (407654,67 Eur iš 831754,93 Eur). 2022 m. I pusmetį didžioji dalis pirkimų (254 ir 267) taip pat buvo mažos vertės pirkimai vykdant neskelbiamą apklausą, bendra tokių pirkimų sudarytų sutarčių vertė sudarė 53 proc. visų pirkimo sutarčių vertės (272313,05 Eur iš 509322,58 Eur).

21. Siekiant įvertinti viešojo pirkimo būdo parinkimą antikorupciniu požiūriu, svarbu išanalizuoti būdo parinkimo procedūrą, jos aiškumą, skaidrumą ir atitikimą teisės aktų reikalavimams.

22. Agentūros procedūrų vadovo 6.4.1 poskyryje detalai aprašytas metinio viešųjų pirkimų plano rengimo procesas, kuris sudaro prielaidas tinkamo pirkimo būdo parinkimui. Rengiant metinį viešųjų pirkimų planą, Agentūros administravimo skyriaus darbuotojui visi struktūriniai padaliniai ir/ar atsakingi darbuotojai pateikia Paraiškos viešųjų pirkimų planui formą (Procedūrų vadovo I dalies 1.6.4-1 priedas) (toliau – Paraiška), kurioje nurodomas pirkimo objekto pavadinimas ir galimas BVPŽ kodas, numatomas kiekis ar apimtis, numatoma pirkimo vertė ir kt. Vidinių pirkimų specialistas apibendrina Paraiškose pateiktus duomenis ir parengia Agentūros einamaisiais metais planuojamų vykdyti viešųjų pirkimų planą, kurį, suderinus su atsakingais Agentūros

darbuotojais (Išteklių valdymo skyriaus vedėju, kancleriu ir direktoriaus pavaduotoju), tvirtina direktorius.

23. Einamaisiais metais iškilus poreikiui keisti patvirtintą viešųjų pirkimų planą, keitimo iniciatorius rengia Poreikį kancleriui, kuriame pagrindžia viešųjų pirkimų plano keitimo būtinumą. Prašant įtraukti naują pirkimą, nurodomas pirkimo objekto pavadinimas ir galimas BVPŽ kodas, numatomas kiekis ar apimtis (jeigu įmanoma) ir vertė, o kai planuojama pirkimo vertė didesnė nei 10.000 eurų (be PVM) – pateikiamas pirkimo vertės bei pirkimo poreikio pagrindimas. Poreikis derinamas su Išteklių valdymo skyriaus vedėju, kuris įvertina ar pirkimui numatytas lėšų poreikis neviršija turimo biudžeto bei Kuratoriumi (kancleriu, departamentų direktoriais arba direktoriaus pavaduotoju), jam nesant – Agentūros direktoriumi, kuris įvertina pirkimo objekto būtinumą bei pirkimo vertės pagrįstumą. Įsakymą dėl viešųjų pirkimų plano pakeitimo pasirašo direktorius. Taigi, keičiant viešųjų pirkimų planą yra išlaikoma aiški, skaidri procedūra, kaip ir plano rengimo metu: turi būti pateiktas pagrindimas dėl plano keitimo, nurodomi būtini pirkimo objekto duomenys (įskaitant BVPŽ kodą), pakeitimas derinamas su atsakingais asmenimis, tvirtinamas direktoriaus.
24. Vykdamas pirkimus administravimo skyriaus atsakingas specialistas yra atsakingas už tinkamo viešojo pirkimo būdo pasirinkimą (Procedūrų vadovo 6.4.3 poskyris). Pirkimą vykdamas viešojo pirkimo komisijai, pirkimo būdą parenka komisija.
25. Atsitiktinės atrankos būdu išanalizavus dalį 2021-01-01 – 2022-06-30 vykdytų viešųjų pirkimų, pažeidimų parenkant viešojo pirkimo būdą nenustatyta.
26. **Išvada.** Agentūroje kasmet rengiamas vieningas susistemintas viešųjų pirkimų planas, pirkimai vykdomi centralizuotai, už pirkimo būdo parinkimą yra atsakingas kompetentingas specialistas/viešojo pirkimo komisija, atsitiktinės atrankos būdu išanalizavus dalį pirkimų, pažeidimų parenkant viešojo pirkimo būdą nenustatyta. Atsižvelgiant į tai, korupcijos rizikos veiksnių parenkant viešojo pirkimo būdą nenustatyta.

IV. Funkcijų atskyrimas vykdamas pirkimus

27. Remiantis sistetine nacionalinio viešųjų pirkimų teisinio reglamentavimo analize, darytina išvada, kad pagrindinės funkcijos tarp viešųjų pirkimų procedūrose dalyvaujančių asmenų turėtų pasiskirstyti taip, jog pirkimo iniciatorius formuotų perkančiosios organizacijos prekių, paslaugų ar darbų poreikį, viešųjų pirkimų komisija arba pirkimo organizatorius organizuotų šio poreikio tenkinimą (atliktų konkretų pirkimą) ir iniciatorius prižiūrėtų, ar jo suformuotas poreikis tenkinamas tinkamai (kontroliuotų po atlikto pirkimo sudarytos sutarties vykdymą), o kontrolę atliekantis asmuo vykdytų šių procedūrų stebėseną ir kontrolę.

28. Išanalizavus Agentūros viešųjų pirkimų vykdymo procedūrų teisinį reglamentavimą ir praktinį jo taikymą nustatytos viešųjų pirkimų procedūrose dalyvaujančių asmenų funkcijos (2 lentelė).

2 lentelė

Procesas	Pirkimo iniciatorius	Viešųjų pirkimų komisija/ pirkimų organizatorius	Kontrolę atliekantys asmenys
Pirkimo inicijavimas	Agentūros struktūriniai padaliniai/jų darbuotojai pagal savo kompetencijos sritį ir poreikius. Jie formuoja prekių, paslaugų ar darbų poreikį.		<i>Skyriaus vedėjas, Išteklių valdymo skyriaus vedėjas ir Administravimo skyriaus vedėjas</i> vizuoja poreikį; <i>direktorius</i> vizuoja pirkimo poreikį, jei pirkimo vertė didesnė negu 3.000 Eur be PVM arba perkamos ekspertinės paslaugos. Remiantis Procedūrų vadovo 1.6.4-2 priedu, poreikį tvirtina <i>kancleris</i> .
Pirkimo atlikimas		Atlieka viešuosius pirkimus.	Pirkimo dokumentų, skelbimo apie pirkimą ir komisijai baigus vertinimą, prieš priimant sprendimą dėl pasiūlymų eilės sudarymo, pirkimo (išskyrus mažos vertės) kontrolę vizuodami atitinkamus patikros lapus atlieka: <i>Administravimo skyriaus vedėjas, Teisės skyriaus pirkimų specialistas, Teisės skyriaus patarėjas ir direktoriaus pavaduotojas</i> .
Sutarties sudarymas		Parengia sutarties projektą.	Prieš pasirašant sutartį ją vizuoja: <i>Teisės skyriaus vedėjas ar kitas atsakingas darbuotojas (teisininkas), Išteklių valdymo skyriaus vedėjas, pirkimo iniciatorius</i> . Sutartį pasirašo <i>direktorius</i> .
Pirkimo priežiūra	Agentūros struktūrinių padalinių darbuotojas, inicijavęs pirkimą, prižiūri, ar jo suformuotas poreikis tenkinamas tinkamai (kontroliuoja po atlikto pirkimo sudarytos sutarties vykdymą): pasirašo priėmimo – perdavimo aktą ir vizuoja sąskaitą, patvirtindamas, kad prekės/ paslaugos/		<i>Turto valdymo specialistas</i> patikrina, ar sąskaita atitinka sutartį: tikrina objektą, kiekius, kainas, ar sutartis yra galiojanti ir kt.

	darbai atitinka sutarties sąlygas, yra tinkamai suteikti.		
--	---	--	--

29. **Išvada.** Agentūros viešųjų pirkimų vykdymo procese pirkimo inicijavimo, pirkimo atlikimo, sutarties vykdymo priežiūros ir pirkimų proceso kontrolės funkcijos yra tinkamai atskirtos, jas pagal atliekamas funkcijas ir kompetencijų sritį vykdo skirtingi asmenys/padaliniai.

V. Privačių interesų deklaravimas, nešališkumo deklaracijos

30. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos viešųjų ir privačių interesų derinimo įstatymo (toliau – VPIDĮ) 4 str. 3 d. 8 p., privačius interesus deklaruoti turi perkančiosios organizacijos vadovas, perkančiosios organizacijos pirkimų komisijų nariai, perkančiosios organizacijos vadovo paskirti atlikti supaprastintus pirkimus asmenys, perkančiosios organizacijos atliekamų pirkimų procedūrose dalyvaujantys ekspertai, viešojo pirkimo iniciatoriai.
31. Vadovaujantis VPIĮ 21 str. 2 d., perkančioji organizacija, siekdama užkirsti kelią pirkimuose kylantiems interesų konfliktams, turi reikalauti, kad kiekvienas šio straipsnio 1 dalyje nurodytas asmuo (t.y. visi perkančiosios organizacijos darbuotojai, pirkimo iniciatoriai, Komisijos nariai ar ekspertai, stebėtojai, dalyvaujantys pirkimo procedūroje ar galintys daryti įtaką jos rezultatams) pirkimo procedūrose dalyvautų ar su pirkimu susijusius sprendimus priimtų tik prieš tai pasirašęs konfidencialumo pasižadėjimą ir Viešųjų pirkimų tarnybos kartu su Vyriausiąja tarnybinės etikos komisija nustatytos formos nešališkumo deklaraciją.
32. Atliekant KPT nustatymą patikrinta, ar pirkimuose dalyvavę asmenys yra pateikę viešųjų ir privačių interesų deklaracijas, pasirašę konfidencialumo pasižadėjimus ir nešališkumo deklaracijas. Vertinamu laikotarpiu (2021-01-01 – 2022-06-30) galiojo šie Agentūros direktoriaus įsakymai dėl nuolatinio mažos vertės pirkimų organizatoriaus ir komisijos sudarymo: 2020-02-11 Nr. T1-26, 2021-06-03 Nr. T1-103, 2021-11-23 Nr. T1-277, 2022-01-17 Nr. T1-12 ir 2022-05-16 Nr. T1-207, taip pat buvo sudarytos pirkimo komisijos atskiriems pirkimams: 2021-03-23 Nr. T1-61, 2021-07-27 Nr. T1-140, 2022-01-24 Nr. T1-28.
33. Per vertinamą laikotarpį agentūrai vadovavo 2 direktoriai, pagal minėtus įsakymus pirkimo procedūrose kaip pirkimo organizatoriai/komisijos nariai/ekspertai dalyvavo 24 Agentūros darbuotojai, 38 darbuotojai buvo pirkimo iniciatoriais.
34. Atlikus detalią vadovų (2 asmenys) ir pirkimuose dalyvavusių pirkimo organizatorių/komisijos narių/ ekspertų (24 asmenys) pateiktų privačių interesų deklaracijų²,

² Duomenys rinkti PINREG.

konfidencialumo pasižadėjimų ir nešališkumo deklaracijų³ (toliau kartu vadinama Deklaracijomis) analizę nustatyta:

- i. 17 darbuotojų (įskaitant abu vadovus ir abu ekspertus) visas Deklaracijas užpildė tinkamai ir laiku;
 - ii. 7 darbuotojai Deklaracijose nurodė netiksliais savo pareigas viešųjų pirkimų srityje (pvz., darbuotojas paskirtas pirkimo organizatoriumi, o Deklaracijose nurodė, jog yra iniciatorius arba pirkimo komisijos narys, arba nurodė savo einamas pareigas Agentūroje – skyriaus patarėjas);
 - iii. 1 darbuotojas privačių interesų deklaraciją PINREG užpildė praėjus dviem mėnesiam nuo dalyvavimo pirkimo procedūrose pradžios;
 - iv. 1 darbuotojas dalyvavimo pirkimo procedūrose PINREG nedeklaravo visai (šis darbuotojas privačių interesų deklaraciją pateikė, jame nurodydamas Agentūroje einamas pareigas).
35. Apibendrinant pateiktų Deklaracijų analizės duomenis matyti, kad iš esmės buvo pateiktos visos reikalaujamos Deklaracijos (išskyrus vieną darbuotoją, kuris PINREG nebuvo deklaravęs savo dalyvavimo pirkimo procedūrose), tačiau dalis Deklaracijų buvo su trūkumais (Deklaracijose pateikti netikslūs duomenys apie pirkimuose vykdomų pareigų pobūdį, viena deklaracija pateikta vėliau, nei pradėta dalyvauti viešųjų pirkimų procedūrose). Atsižvelgiant į tai, tikslinga imtis priemonių darbuotojų švietimo srityje dėl Deklaracijų pildymo tvarkos ir jų pateikimo terminų.
36. **Išvada.** Išanalizavus pateiktas privačių interesų deklaracijas, konfidencialumo pasižadėjimus ir nešališkumo deklaracijas, teikiamas dėl dalyvavimo viešųjų pirkimų procedūrose, nustatyta, kad iš esmės buvo pateiktos visos reikalaujamos Deklaracijos, tačiau dalis jų turėjo trūkumų.
37. Siekiant pašalinti trūkumus **siūloma:**
- 1) visiems Agentūros darbuotojams išsiųsti elektroninį laišką su informacija, jog asmenys, dalyvaujantys pirkimo procedūrose, turi prievolę pildyti privačių interesų deklaraciją, pasirašyti konfidencialumo pasižadėjimą ir nešališkumo deklaraciją, taip pat informaciją apie šių deklaracijų pildymo ir teikimo tvarką;
 - 2) Agentūros darbuotojams organizuoti mokymus apie privačių interesų deklaracijų, konfidencialumo pasižadėjimų ir nešališkumo deklaracijų pildymo ir teikimo tvarką.

VI. Išvados

38. Agentūros viešųjų pirkimų atlikimo tvarka iš esmės yra tinkamai reglamentuota, pirkimų planavimo, atlikimo ir kontrolės procesai aprašyti nuosekliai, išsamiai, aiškiai. Vykdamat viešuosius pirkimus reglamentuotos tvarkos iš esmės yra laikomasi.
39. Agentūroje kasmet rengiamas vieningas susistemintas viešųjų pirkimų planas, pirkimai

³ Duomenys rinkti vidinėje Agentūros dokumentacijoje.

vykdomi centralizuotai, už pirkimo būdo parinkimą yra atsakingas kompetentingas specialistas/viešojo pirkimo komisija, atsitiktinės atrankos būdu išanalizavus dalį pirkimų, pažeidimų parenkant viešojo pirkimo būdą nenustatyta. Atsižvelgiant į tai, korupcijos rizikos veiksnių parenkant viešojo pirkimo būdą nenustatyta.

40. Agentūros viešųjų pirkimų vykdymo procese pirkimo inicijavimo, pirkimo atlikimo, sutarties vykdymo priežiūros ir pirkimų proceso kontrolės funkcijos yra tinkamai atskirtos, jas pagal atliekamas funkcijas ir kompetencijų sritis vykdo skirtingi asmenys/padaliniai.
41. Išanalizavus pateiktas privačių interesų deklaracijas, konfidencialumo pasižadėjimus ir nešališkumo deklaracijas, teikiamas dėl dalyvavimo viešųjų pirkimų procedūrose, nustatyta, kad iš esmės buvo pateiktos visos reikalaujamos Deklaracijos, tačiau dalis jų turėjo trūkumų.

VII. Siūlymai

42. Nustačius viešųjų pirkimų atlikimo tvarkos tobulintinus aspektus **siūloma**:
 - 1) Procedūrų vadovo I dalies 6.4 poskyryje reglamentuoti pirkimų organizatoriaus veiksmus atliekant mažos vertės pirkimų apskaitą; aprašyti metinio pirkimų žurnalo pildymo procedūrą;
 - 2) Procedūrų vadovo I dalies 6.4 poskyryje reglamentuoti kanclerio funkcijas prekių, paslaugų arba darbų pirkimo inicijavimo procese.
43. Siekiant, kad darbuotojai tinkamai ir laiku užpildytų privačių interesų deklaracijas, konfidencialumo pasižadėjimus ir nešališkumo deklaracijas **siūloma**:
 - 1) visiems Agentūros darbuotojams išsiųsti elektroninį laišką su informacija, jog asmenys, dalyvaujantys pirkimo procedūrose, turi prievolę pildyti privačių interesų deklaraciją, pasirašyti konfidencialumo pasižadėjimą ir nešališkumo deklaraciją, taip pat informaciją apie šių deklaracijų pildymo ir teikimo tvarką;
 - 2) Agentūros darbuotojams organizuoti mokymus apie privačių interesų deklaracijų, konfidencialumo pasižadėjimų ir nešališkumo deklaracijų pildymo ir teikimo tvarką.

Išvadą parengė

Teisės skyriaus vyriausioji specialistė Martyna Zaveckienė _____

Išvadą patvirtino

Direktorius Vytautas Vrubliauskas _____